

Nieuwsbrief 1 – 2016

We zijn terug

Zuid-Afrika is intrigerend. We voelen ons noch toerist meer, noch inwoner. Zuid-Afrika is het land van de onbegrijpelijke tegenstellingen. Een land waarin blanke Afrikanen miljoenen kunnen investeren in de bouw van een vakantiepark, tientallen mensen van een baan kunnen voorzien, maar door een kritische ambtenaar niet tijdig of onvoldoende smeergeld betaald te hebben dit ten gronde gericht kan worden. Het land waar we in een onbenullig tunneltje 'blank / niet-blank' opgeschilderd staat. Het land waarin de spanningen tussen rijk en arm en tussen blank en zwart oneindig groot zijn. Het land van de corruptie. Het land van de lach. Het land met een rijke cultuur. Met fascinerende muziek. Overweldigende natuurschoon. Geweldige steaks, passievruchten en pinotage.

Onze eerste vakantiedagen voelen we ons vooral thuis. We kennen de geur van het land. We herkennen de roltrap waar de vorige keer ons koffer vanaf gestuiterd was. We weten waar de cd-zaak zit. En we lachen bij de route naar de parkeergarage. Bij ons vorig bezoek werden we daar na een lange reis aangesproken door een Afrikaan die ons voor ene paar euro naar onze huurauto zou brengen, nog geen 100 meter verder op. Gevat zei ik toen: 'We managed it well to find our way to Africa, so I suppose we will also manage to find the way to our car'. Hij droop teleurgesteld af. We grinniken er nog om. We zijn hier voor de vijfde keer sinds 2008, voor de derde keer sinds 2014. Wat drijft ons toch? Wat brengt ons hier?

De Stichting heeft daar een grote rol in. Zeker. Toch hebben we dit keer onze vakantie en vrijwilligerswerk strikt gescheiden gehouden. We waren erg toe aan vakantie. Hadden hard gewerkt. En van die vakantie hebben we met volle teugen genoten. Met nauwelijks telefoon, internet en wifi. Zonder de eindeloze stroom mails en to-do's. Zonder alle verplichtingen van het normale leven thuis ons onderdompelen in elkaar en in alle mooie toeristische heerlijkheden die Zuid-Afrika te bieden heeft. Maar het land intrigeert ons daadwerkelijk. Wat is dat toch met Afrika?

Maandag 22 augustus

Vandaag een lange rit op het programma. Vanuit de buurt van Hoedspruit steken we door naar Swartwater, een rit van circa 5,5 uur. Alhoewel we weten hoe afgelegen Swartwater ligt, worden we toch opnieuw overvallen door de leegte van het gebied. Hoe dunbevolkt het is. In plaats van het laatste gedeelte over potholes, kiezen we voor een doorsteek van 50 kilometer over een rood zandpad waarop onze Nissan trilt en hobbelt. Een enkele farm langs de route en verder niets. De spanning loopt op in de auto als we er bijna zijn. We komen Swartwater aan de achterzijde binnen. Bij de liquor store rechts af. En dan zijn we weer op het vertrouwde kronkelpaadje naar Boithuto. Drie leerlingen spotten ons al in de auto, beginnen breed te lachen en zwaaien: Britt!! Britt!!! Welkom!!!

Bij aankomst worden we verrast. Het mooie hekje bij de voorzijde hadden we al gezien op een foto van Natascha. Maar we zien in 1 oogopslag dat ze de gebouwen en bomen ook versierd hebben met vrolijke kleuren en dat de speeltuin uitgebreid is met gekleurde autobanden. De school is net uit en de kinderen en leraren hangen bij de kostschool. Zodra ze in de gaten hebben dat we er zijn, beginnen ze te joelen, klappen en lachen. We vallen elkaar in de armen. De ontvangst is hartelijker dan hartelijk. Ze zijn zo blij ons te zien en andersom is dat niet minder. De kookmoeder die het eerste jaar alleen een stille getuige was, vorig jaar zo hard heeft meegeholpen met de speeltuin, gaat uit haar dak. En de leerlingen zijn ook allemaal vrolijk. De meiden wat vrijer dan de jongens, maar dat is logisch. We blijven niet te lang, we kijken even rond, schudden handen, omhelzen kinderen en gaan dan naar de lodge om onszelf eerst te settelen. Morgen gaan we aan de slag.

Dinsdag 23 augustus

Een lange dag vol met indrukken. Veel tekst om mee te starten, maar er is zoveel te vertellen en ik wil zowel de ervaren als minder ervaren lezers enigszins meenemen in de wonderlijke wereld van vrijwilligerswerk en van Boithuto.

Hoe hartelijk de ontvangst ook was gisteren, de opstart vandaag was stroef en onwennig. Door een toevaligheid was Peter (de hoofdleraar, waar we alles mee bespreken) onverwachts weggeroepen samen met een van de andere leraren voor een formaliteit. Hij kwam pas einde middag terug. De kinderen bleven nog wat op afstand. We lopen even wat rond bij de gebouwen en de klassen en zien een mengelmoes van verrassingen en teleurstellingen.

Een van de moeilijkste dingen aan vrijwilligerswerk is de goede dingen doen. Wat is nu hulp die zinvol en nodig is? Er zijn eindeloos veel verhalen (juist ook van andere NGO's) waarbij jarenlange inspanning eindigt in desillusie. Schenkingen die doorverkocht worden, leraren die zichzelf verrijken, vernielingen, of in extreme gevallen zelfs bedreigingen aan de weldoeners als er niet genoeg geld over de brug komt. Wij zijn ons hier zeer bewust van en zeer alert op. Een van onze gouden regels is dat we geen geld schenken, maar alles omzetten ter plekke in hulp. En dat we onze projecten heel nauw afstemmen met wat ze zelf aangeven. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan overigens, want betekent concreet dat er heel veel energie gaat zitten in praten en het scheppen van een vertrouwensband. Een andere stelregel die wij hanteren is dat we ze graag ondersteunen op allerlei manieren, maar aansturen op onafhankelijkheid. Uiteindelijk moet de school zelfvoorzienend kunnen zijn. Dat is wat wij verstaan onder duurzame hulpverlening.

Terug naar Boithuto. We zien dat de schommel buiten gebruik is. Navraag blijkt dat een kind een schommel zo hard tegen haar hoofd gehad heeft dat ze 'nearly death' was. Daar zijn ze zo van geschrokken dat de schommels wel gebruikt worden, maar alleen als er toezicht is. In tegenstelling tot de rest van het speeltoestel waar continu gebruik van gemaakt wordt.

De grootste teleurstelling is hoe het onderhoud en de staat van de sanitaire groep van de jongens is. Deze is echt onder het niveau dat het had moeten zijn en ook een schril contrast met de sanitaire groep van de meiden. Weliswaar zijn er 2,5 keer zoveel jongens dan meiden op de kostschool, maar dat is niet alles. Het gaat over mindset. Daar spreek ik later vandaag uitgebreid met Peter over. De laatste teleurstelling is dat de bibliotheek vooral door de leraren gebruikt wordt. Het goede nieuws is dat er intensief gebruik van gemaakt wordt en zeker niet door 1 persoon, zoals vorig jaar. Het is een ruimte waarin ze overleggen, zaken voorbereiden, en veel werken. Al bij aankomst zei Peter: *"Jordie, please don't measure too hard that we use the library as teachers. We are aware it should be a place for learners, but we really really need a place for our teachers."*

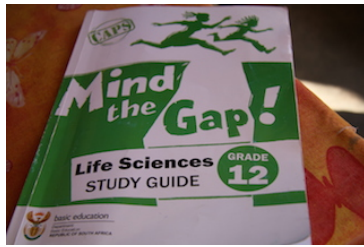
Naast deze kleine teleurstellingen (waarbij eigenlijk alleen het sanitair ons echt dwars zit) zijn er vooral veel verrassingen. De klaslokalen zien er vele malen beter uit dan eerder. Er ligt nauwelijks afval rond de school. Ze hebben gebouwen en bomen geverfd die de school een heel ander aanzien geven. Er zwerven nergens meer boeken rond, maar die liggen in kasten. Het sanitair van de meiden ziet er top uit. De kostschool is keurig afgemaakt door de lokale aannemer Joseph en zelfs voorzien van stroom. De picknicktafels die we vorig jaar geschonken hebben, worden zeer intensief gebruikt. De krijtborden die vorig jaar kwamen op moment van ons vertrek, zijn opgehangen en in gebruik. Er is maar 1 ruit gesneuveld van de vele ruiten die de school heeft. En het kleine onderhoudsbudget dat we ze ieder kwartaal schenken (dat is het enige geld dat ze wel krijgen van ons, ook dat heeft te maken met slim vertrouwen), wordt tot de laatste cent verantwoord, er zijn bonnetjes van en iedere uitgave wordt door 3 personen ondertekend en bijgehouden in een boekje.

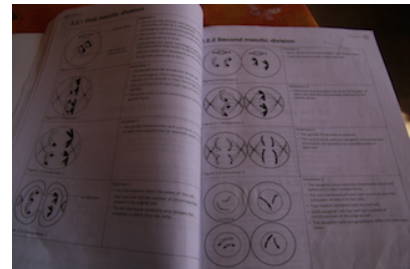
Na de lunch gaat Britt bij grade 7 en 8 de klas in voor een bingo. Dat doen we ieder jaar en dat vinden ze hartstikke leuk. Daarbij hebben we altijd kleine prijsjes uit Nederland bij ons. Dit keer oud-hollandse zakdoeken geschonken door Simone. Ze zijn er superblij mee. Ondertussen lopen Edgar en ik rond met Joseph. We lopen langs het werk van vorig jaar, stellen een aantal kleine tekortkomingen vast die hij nog zal herstellen en vragen hem een offerte uit te brengen voor het herstel van het dak boven de grootste lokalen. Dat dak is in zeer slechte staat en bovendien wordt het erg heet in de 2 lokalen door de huidige constructie. Het dak staat al 2 jaar op onze planning en is iedere keer niet opgepakt door gebrek aan financiën en andere prioriteiten, maar het is er niet beter op geworden in die periode.

Na de lessen gaat Britt met de meiden praten en ze brengen uren door met gesprekken over vanalles en nog wat. Britt straalt weer en is weer terug op Boithuto. Het eindigt ermee dat ze life science aan het uitleggen is, waar grade 12 later in de week examens over heeft. Het is heel pittige stof. Genetica (kruisingen), voortplanting, hormonen,

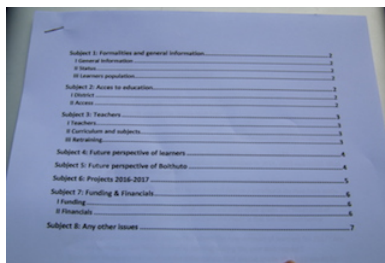

celdeling en de evolutietheorie om maar eens wat te noemen. Voor ze het weet hangt heel grade 12 om haar heen. Er is geen leraar geweest die dit heeft kunnen uitleggen en ze vragen of ze

morgen echt les wil geven. Dat gaat die stoere Britt gewoon doen, van 12:00-15:00. Het is stof die overeenkomt met VMBO-4 examen niveau. Tante Babs (zelf lerares biologie) zou stralen van trots als ze me zag, zegt Britt. Ze neemt het life science boek mee naar de lodge en bij het kampvuur later op de avond zit ze zelf te studeren.

Zodra Peter terug is, heb ik een eerste lang gesprek met hem. Weer even aan elkaar wennen. Vertellen dat we in Nederland een formele stichting zijn, ons bestuur hebben uitgebreid en hoeveel tijd we spenderen in Nederland. Hij weet niet wat hij hoort. We beginnen nog nauwelijks aan de vragenlijst die we opgesteld hebben, maar bereiden hem er al wel op voor. We leggen hem uit dat we in een volgende fase van het project beland zijn. Dat we meer van elkaar moeten weten, om met elkaar vast te kunnen stellen wat de juiste dingen zijn. Ik laat hem ook de flyers zien en hij vindt het prachtig. Peter Molepo is een uiterst intelligente man die van onschatbare waarde is voor de school. Als hij op dreef is, stopt hij nauwelijks met praten, maar hij heeft weinig woorden nodig om te begrijpen wat

ik vraag of bedoel. Het punt rond het sanitair vind hij vreselijk, maar hij is ook zo open om zijn onmacht aan te geven. *“Vroeger sloegen we kinderen die niet luisteren Jordie, maar dat doen we niet meer. Maar als we schreeuwen luisteren ze ook niet. Er zijn kinderen bij die uit zulke slechte milieus komen, die denken dat ze alles kunnen slopen wat van de regering is. We hebben met hun ouders gepraat, maar dat helpt ook niet. Het is hun mindset en we weten niet hoe we die kunnen veranderen. Maar zij zijn een risico, want als je iets geeft en je zorgt er niet goed voor, dan krijg je de volgende keer niets meer. En we hebben steun zo hard nodig, maar dat begrijpen zij niet.”* We spreken daar lang over, zonder daarmee het ei van columbus uit te vinden.

Het laatste wat we op hoofdlijnen bespreken zijn de projecten voor dit jaar. Mijn eerste vraag is of ze zelf nagedacht hebben en ze hebben opnieuw een lijst gemaakt met wensen. Deze komt voor een heel groot gedeelte overeen met wat we zelf al hadden staan, maar er zijn ook een paar aanvullingen en wijzigingen. Het is zeer zinvol om dit samen door te spreken. Nieuw is dat ze aangeven dat hun lesmateriaal onvoldoende is. Ze hebben alleen tekstboeken en zouden graag ook werkboeken hebben of toegang tot digitaal lesmateriaal. Dat moeten ze echter zelf kopen (in tegenstelling tot de lesboeken) en daar hebben ze geen middelen voor. Enigszins nieuw is de behoefte aan een ruimte voor de leraren. Eigenlijk vragen ze hier al om sinds 2014, maar wij hebben die zelf altijd wat lager geprioriteerd. Toch begrijp ik wel dat het belangrijk is om de leraren zelf ook voldoende tegenmoet te komen, want

als de leraren een stadsschool verkiezen voor deze arme plattelandsschool zijn we veel verder van huis. De meeste leraren zijn loyaal en trouw en weinig eisend. En het is ook logisch dat er een plek moet zijn waar ze kunnen overleggen, voorbereiden en werken. De shelter voor een bus strepen we door, die is niet nodig, maar het onderhoud van de bus staat hoger dan hoog op de lijst. Op dit moment staat de bus weer stil, wat concreet betekent dat niet alle kinderen de school nu bereiken of door hun ouders gebracht moeten worden, wat niet altijd even simpel te realiseren is.

Woensdag 24 augustus

Vandaag hebben we twee belangrijke afspraken. In de ochtend met Dries de Ridder, onze tussenpersoon die bemiddelt in de afsplitsing van de grond van de school van een veel groter stuk grond. En in de middag met mister Mojapelo, Circuit Manager van het Department of Education. Ik zal op beide zo kort mogelijk ingaan, zonder alle details, maar wel om de issues duidelijk te maken die we proberen op te lossen.

De grond waarop Boithuto staat is van een grootgrondbezitter en staat op dit moment te koop. Het is grond voor agrarische doeleinden en een plot van maar liefst 971 ha. De school beslaat ongeveer 2,5 ha. De vrouw van de huidige grootgrondbezitter (inmiddels overleden) heeft ooit de Boithuto school opgericht en zij hebben samen de school altijd een warm hart toegedragen. De man is inmiddels op hoge leeftijd en woont 2.000 kilometer verderop nabij Kaapstad. Sinds vorig najaar zijn we met hem in overleg hoe

we een toekomst voor de school kunnen realiseren. Als de hele grond verkocht wordt, is het risico realistisch dat de nieuwe eigenaar de school sluit of de gebouwen voor andere doeleinden gaat gebruiken. Het eigenaarschap van de grond is een serieus en groot risico voor het bestaansrecht van Boithuto. De beste optie zou zijn als het department of education de grond zou kopen. Een andere optie zou zijn dat wij de grond kopen. Beiden is echter complex. Voorafgaand aan eigenaarschap moet het issue opgelost worden van het afscheiden van de grond van de school van de grote farm. De verwachte doorlooptijd voor dat proces alleen al is 2 jaar. Er moet overeenstemming zijn over de exacte afmetingen en de prijs en dan moet de grond nog op naam komen van de nieuwe eigenaar, wat een ander groot probleem is, aangezien we niet in Afrika gevestigd zijn en de wet- en regelgeving op dat vlak streng is. Als dat allemaal geregeld is, is het nog noodzakelijk dat de school zijn eigen watervoorziening krijgt. Ze zijn nu afhankelijk van de watervoorziening van de nabij gelegen farm, maar ook dat is niet langer gegarandeerd. Dat betekent dat er een waterput geslagen moet worden, waarbij schattingen van lokale "experts" uiteen lopen van een benodigd gat van 22 meter diep tot 125 meter diep. Aangezien de prijs per meter zo tussen de 30 en 40 euro ligt, maakt dat nogal wat uit voor onze begroting. Een lang en intensief proces, maar als dit misgaat, dan zijn alle inspanningen van afgelopen jaren nagenoeg voor niets geweest. De slaagkans van het afsplitsen van de school ligt rond de 70 procent. Dat proces hebben we nu in gang gezet, samen met de enorm grote rasechte Zuid-Afrikaan die ooit Belgisch-Nederlandse roots had met de heerlijk vertrouwd klinkende naam: Dries de Ridder.

Deze afspraak ging naadloos over in de afspraak met degene van het Department of Education onder wiens verantwoordelijkheid de Boithuto school valt. We zijn kritisch op de overheid, omdat algemeen bekend is in Afrika dat hoe actiever NGO's zijn, hoe lamelender de overheid wordt. En een tweede feit wat ons zorgen baart is dat in het algemeen de voorkeur is om kleinere plattelandsscholen te sluiten en iedereen naar de stad te laten gaan. We hebben dan ook kritische vragen over de rol van de overheid. Het

gesprek is waanzinnig intensief en goed. Wij stellen ons beeld behoorlijk bij. De man die we spreken is zeer betrokken en ook concreet. Hij geeft aan waar de problemen van deze school zitten en wat er nodig is. Wat zij doen, wat de school kan doen en waar wij mogelijk een rol spelen. Waar hun zorgen zitten. En hij licht toe hoe complex de situatie in elkaar zit. Ik ga geen poging doen de vele, vele inzichten die ik vandaag heb opgedaan in deze nieuwsbrief te vatten. Wel zal ik dit keer een verslag maken, ook beschikbaar voor de geïnteresseerde lezer, met mijn analyse van de school en de situatie. Het gesprek hielp enorm om meer inzicht in elkaar te krijgen en wordt vervolgd door een gesprek met zijn baas (dan zitten we bij de hoogste autoriteit binnen Limpopo op gebied van onderwijs) om verder te praten over de (on)mogelijkheden voor de toekomst van Boithuto. Dat gesprek is meteen ingepland en wel volgende week woensdag.

Terwijl ik met deze twee gesprekken inclusief een voorbereidend gesprek met Peter zonder 1 minuut pauze bezig ben vanaf 9 uur tot over de klok van 4, heeft Britt de life science les gegeven en dat is goed gegaan. Natuurlijk steeg er af en toe gelach op bij het gedeelte over voortplanting, maar dat is in Nederlandse scholen niet anders. Ook hebben we de prijzen binnen om eindelijk het dak van de twee grootste klaslokalen, wat brood- en brood nodig is, te repareren en we geven akkoord onder de voorwaarde dat het gereed is voor we vertrekken. Dat betekent dat ze in avond en weekend door moeten werken, maar we willen de controle dicht er op houden. Dat is toch nodig in dit intigerende stukje van Afrika.

Hier laat ik het bij voor vandaag. Er staat nog veel meer te gebeuren de komende dagen, maar daar kom ik in de volgende nieuwsbrieven op terug.

Heel hartelijke groet namens ons allemaal uit Swartwater,
Jordie

p.s. Ons rekeningnummer is NL30RAB00302654259 op naam van Stichting Britt Helpt. Wij zijn het best bereikbaar via sms op +31619923285